



ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

Αρ. Φακ.: 12.10.03
Αρ. Τηλ.: 22402350, 22402487
Αρ. Φαξ: 22402394
e-mail: pavis@cyearn.pi.ac.cy

28 Αυγούστου 2020

Διευθυντές/Διευθύντριες
Νηπιαγωγείων, Δημοτικών Σχολείων και Γυμνασίων

Θέμα: Προγράμματα του Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.) για πρόληψη και διαχείριση της βίας και παραβατικότητας στο σχολείο 2020-2021

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο 2018-2022, το Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.), μέσω των δομών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, συνεχίζει να παρέχει στήριξη στις σχολικές μονάδες για εφαρμογή σχετικών προγραμμάτων, επιμορφώσεων και δράσεων. Η στήριξη αυτή θα πρέπει να αποτελεί μέρος του **Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης της Σχολικής Μονάδας** και να προσφερθεί στο πλαίσιο του **Σχεδίου Δράσης Επαγγελματικής Μάθησης των εκπαιδευτικών**.

(Α) Επιμορφωτικές Δράσεις που προσφέρονται από το ΠΑ.ΒΙ.Σ.

Κατά τη σχολική χρονιά 2020-2021 προσφέρονται οι πιο κάτω επιμορφωτικές δράσεις από το ΠΑ.ΒΙ.Σ.:

1. Δομημένα Προγράμματα Επιμόρφωσης εντός της σχολικής μονάδας

(i) *Πρόληψη και διαχείριση των σχολικών συγκρούσεων σε Νηπιαγωγεία και Δημοτικά σχολεία*

Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας δύο ετών και έχει στόχο την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για:

- κατανόηση της φύσης των συγκρούσεων
- διδασκαλία μαθημάτων που αποσκοπούν στην πρόληψη και διαχείριση των σχολικών συγκρούσεων
- εφαρμογή τεχνικών, πρακτικών και στρατηγικών για πρόληψη και διαχείριση των σχολικών συγκρούσεων
- χρήση της τεχνικής της διαμεσολάβησης ως εργαλείου διαχείρισης των σχολικών συγκρούσεων

- (ii) **Πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού σε Νηπιαγωγεία και Δημοτικά σχολεία**
- (iii) Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας δύο ετών και έχει στόχο την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τη(ν):
- κατανόηση, αναγνώριση και ευαισθητοποίηση σχετικά με το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού
 - διδασκαλία μαθημάτων που αποσκοπούν στην πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού
 - εφαρμογή τεχνικών, πρακτικών και στρατηγικών για πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού
 - ανάπτυξη ολιστικών/συστημικών προσεγγίσεων για πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού.

(iii) Πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού στο Γυμνάσιο

Με αυτό το Πρόγραμμα, το οποίο προσφέρεται για πρώτη φορά, παρέχεται υποστήριξη σε Γυμνάσια για πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού. Η διάρκεια του Προγράμματος είναι δύο έτη και περιλαμβάνει:

α) Επιμόρφωση της Διευθυντικής Ομάδας, της Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας και του/της Καθηγητή/τριας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής στη διαχείριση περιστατικών εκφοβισμού και στη διαμόρφωση της πολιτικής του σχολείου για αντιμετώπιση του εκφοβισμού.

β) Επιμόρφωση όλου του προσωπικού για κατανόηση, αναγνώριση και ευαισθητοποίηση γύρω από το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού.

γ) Επιμόρφωση των γονέων/κηδεμόνων.

Όσα σχολεία επιθυμούν να συμμετάσχουν στα πιο πάνω Δομημένα Προγράμματα Επιμόρφωσης καλούνται να εντάξουν τα ζητήματα αυτά στο **Ενιαίο Σχέδιο Βελτίωσης της Σχολικής Μονάδας** και στο **Σχέδιο Δράσης Επαγγελματικής Μάθησης των εκπαιδευτικών**.

Επιπρόσθετα, αναφέρονται τα πιο κάτω που αφορούν στην εφαρμογή των Προγραμμάτων:

- Βασική προϋπόθεση για εμπλοκή σε ένα από τα Προγράμματα είναι η σύμφωνη γνώμη των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας.
- Η στήριξη για εφαρμογή του Προγράμματος από Λειτουργό του ΠΑ.ΒΙ.Σ. γίνεται βάσει χρονοδιαγραμμάτων και σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας.
- Τα Προγράμματα παρέχουν τρεις έως τέσσερις βιωματικές επιμορφώσεις κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Οι επιμορφώσεις πραγματοποιούνται σε ομάδες εκπαιδευτικών, σε σχολικό χρόνο και συμμετέχουν τουλάχιστον πέντε (5) εκπαιδευτικοί οι οποίοι/ες δεσμεύονται να εμπλακούν και στην εφαρμογή του Προγράμματος, καθώς και στη στήριξη κατά την εκπόνηση, υλοποίηση και αξιολόγηση σχετικού Σχεδίου Δράσης.
- Επιπρόσθετα με τις βιωματικές επιμορφώσεις, αναμένεται να πραγματοποιηθεί αριθμός εξ αποστάσεως συναντήσεων με τους/τις εμπλεκόμενους/ες εκπαιδευτικούς (2-3 κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους) για στήριξη στην εφαρμογή των δράσεων. Ως εκ τούτου, αναμένεται να γίνονται οι σχετικές διευθετήσεις από τη διεύθυνση του σχολείου για την παρακολούθηση των συναντήσεων.
- Υπάρχει επίσης η δυνατότητα ενημέρωσης ή/και επιμόρφωσης γονέων/κηδεμόνων.
- Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν θα πρέπει να ορίσουν συντονιστή/στρια εκπαιδευτικό.

Σημειώνεται ότι με την έναρξη των Προγραμμάτων, τόσο **οι Διευθυντές/τριες** των σχολείων που θα συμμετάσχουν όσο και **οι συντονιστές/στριες** θα κληθούν σε **ενημερωτική συνάντηση** στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.

Για εκδήλωση ενδιαφέροντος:

1. Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν για πρώτη χρονιά στα **Προγράμματα** θα πρέπει να υποβάλουν δήλωση συμμετοχής, μέσω του λογαριασμού του σχολείου τους, στο διαδικτυακό περιβάλλον εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <https://www.pi-egggrafes.ac.cy> **μέχρι τις 22 Σεπτεμβρίου 2020**. Τα σχολεία θα επιλεγούν στη βάση κριτηρίων όπως η γεωγραφική κατανομή, ο τύπος σχολείου και ο πληθυσμός.
2. Τα σχολεία που θα συμμετάσχουν για δεύτερη χρονιά στα Προγράμματα (αφού κατά την περσινή χρονιά συμμετείχαν στο πρώτο έτος) καλούνται να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <http://www.pi-egggrafes.ac.cy/> **μέχρι τις 22 Σεπτεμβρίου 2020**.
3. Τα σχολεία που **συμμετείχαν πέρσι στο δεύτερο έτος των Προγραμμάτων** «Σχολική Διαμεσολάβηση», «Παίρνω την Π.Α.Σ.Α. για τον Σχολικό Εκφοβισμό» και «Ομάδες Υποστήριξης Ενηλίκων» και λόγω της πανδημίας δεν έχουν ολοκληρώσει τις δράσεις τους και επιθυμούν να συνεχίσουν, παρακαλούνται όπως αποστείλουν ηλεκτρονικό μήνυμα στο pavis@cyearn.pi.ac.cy **μέχρι τις 22 Σεπτεμβρίου 2020**.

2. Δημιουργία Δικτύου Υποστήριξης Σχολείων (Προδημοτικής και Δημοτικής Εκπαίδευσης) για τη διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς στο σχολείο στη βάση της Συστημικής Θεωρίας και Πρακτικής

Στόχος του Δικτύου είναι η επιμόρφωση ενός/μίας εκπροσώπου από κάθε σχολείο (Δημοτικής ή Προδημοτικής εκπαίδευσης) στη χρήση συστημικών (ή οικοσυστημικών) εργαλείων θεώρησης και διαχείρισης των προβλημάτων συμπεριφοράς. Σύμφωνα με τη Συστημική Θεωρία, τα προβλήματα συμπεριφοράς νοηματοδοτούνται λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο στο οποίο εμφανίζονται καθώς και τις δυναμικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ παιδιού και σχολικής τάξης/περιβάλλοντος.

Όσα σχολεία επιθυμούν να συμμετάσχουν στο εν λόγω Δίκτυο καλούνται να επιλέξουν έναν/μία Βοηθό Διευθυντή/τρια ή εκπαιδευτικό που είναι μέλος της Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας της σχολικής μονάδας. Το άτομο αυτό αναμένεται να εφαρμόσει και να διαχύσει στο σχολείο τις γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες που θα αποκτηθούν στο πλαίσιο του Δικτύου.

Πιο κάτω παρουσιάζονται οι συναντήσεις του Δικτύου, οι οποίες αναμένεται να πραγματοποιηθούν δια ζώσης και εξ αποστάσεως:

1	14 Οκτωβρίου 2020, 08:30 -13:00 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου	Δια ζώσης συνάντηση
2	19 Νοεμβρίου 2020, 11:00 -12:15	Εξ αποστάσεως αναστοχαστική συνάντηση
3	12 Ιανουαρίου 2021, 08:30 -13:00 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου	Δια ζώσης συνάντηση
4	19 Φεβρουαρίου 2021, 11:00 -12:15	Εξ αποστάσεως αναστοχαστική συνάντηση
5	17 Μαρτίου 2021, 08:30 -13:00 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου	Δια ζώσης συνάντηση
6	15 Απριλίου 2021, 11:00 -12:15	Εξ αποστάσεως αναστοχαστική συνάντηση
7	9 Ιουνίου 2021, 11:00 -12:15	Εξ αποστάσεως τελική αναστοχαστική συνάντηση

Όπως φαίνεται από τον πιο πάνω πίνακα, μεταξύ των δια ζώσης συναντήσεων, παρεμβάλλονται εξ αποστάσεως συναντήσεις κατά τη διάρκεια των οποίων οι εκπαιδευτικοί του Δικτύου θα αναστοχάζονται για την εφαρμογή και διάχυση που γίνεται στο σχολείο τους και θα λαμβάνουν υποστήριξη και αλληλοϋποστήριξη.

Παρακαλούνται οι Διευθυντές/ντρίες των Σχολείων που ενδιαφέρονται, να υποβάλουν δήλωση συμμετοχής μέσω του λογαριασμού του σχολείου τους, στο διαδικτυακό περιβάλλον εγγραφών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου <https://www.pi-egggrafes.ac.cy> μέχρι τις 22 Σεπτεμβρίου 2020, δηλώνοντας το όνομα του/της εκπαιδευτικού που θα συμμετάσχει.

3. Εξ αποστάσεως σεμινάρια

(i) «Κτίζοντας ειρηνικές τάξεις ως μέτρο πρόληψης της σχολικής βίας και των συγκρούσεων»

Το Σεμινάριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς Δημοτικής Εκπαίδευσης και θα προσφερθεί εξ αποστάσεως.

Σκοπός του Σεμιναρίου είναι οι συμμετέχοντες/ουσες να επιμορφωθούν σε θέματα που αφορούν στην πρόληψη και αντιμετώπιση των συγκρούσεων και να εφαρμόσουν στην τάξη τους τεχνικές και δραστηριότητες οι οποίες οδηγούν στη δημιουργία μιας ειρηνικής τάξης. Τα θέματα αυτά περιλαμβάνουν σειρά εννοιών, στις οποίες θα καλύπτονται στοιχεία θεωρίας και πρακτικών εφαρμογών που αποτελούν τις βασικές αρχές μιας ειρηνικής τάξης, όπως Ανάπτυξη Συνεργασίας και Ομαδικότητας, Αποτελεσματική Επικοινωνία, Στρατηγικές και Δεξιότητες Διαχείρισης Συγκρούσεων, Διαχείριση Συναισθημάτων, Αποδοχή της Διαφορετικότητας κ.ά.

(ii) «Ψυχική Ανθεκτικότητα»

Το σεμινάριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, είναι βιωματικό και θα προσφερθεί με συνδυασμό δια ζώσης κι εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Σκοπός του σεμιναρίου είναι οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες να επιμορφωθούν, να υποστηριχθούν και να ενισχύσουν τις γνώσεις, στάσεις και δεξιότητές τους όσον αφορά τη συγκεκριμένη θεματική. Σχετικές έννοιες που θα τύχουν επεξεργασίας κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου είναι οι εξής: Ανθεκτικότητα, Ενδοπροσωπικοί και διαπροσωπικοί πόροι, Αυτόνομη κάλυψη αναγκών, Εστίαση στη λύση του προβλήματος, Οραματισμός της λύσης, Αναζήτηση εξαιρέσεων, Ικανότητες επιβίωσης, Κονστрукτιβισμός, Αναπλαισίωση, Διαχείριση κρίσης, Θρυμματισμός του Υποτιθέμενου Κόσμου, Μετατραυματική άθηση, Διαχείριση δύσκολων συναισθημάτων και σκέψεων, Επιδίωξη της Ευτυχίας. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες θα έχουν την ευκαιρία να επιμορφωθούν και ταυτόχρονα να αναστοχαστούν για τα πιο πάνω θέματα σε προσωπικό επίπεδο.

Η διαδικασία εγγραφής στα πιο πάνω σεμινάρια θα γίνει μέσω των Προαιρετικών Σεμιναρίων που προσφέρονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

(B) Άλλες επιμορφωτικές Δράσεις που προσφέρονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Πέραν των επιμορφωτικών δράσεων που προσφέρονται από το ΠΑ.ΒΙ.Σ., υλοποιούνται και άλλες επιμορφωτικές δράσεις από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε σχέση με τη διαχείριση της βίας και της παραβατικότητας στο σχολείο, ως ακολούθως:

i. Δίκτυα σχολείων για υποστήριξη της εφαρμογής της Αντιρατσιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ)

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προγραμματίζει επιμορφωτικές και άλλες δράσεις στήριξης των σχολείων, στα οποία εφαρμόζεται η αντιρατσιστική πολιτική του ΥΠΠΑΝ «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών». Για τον σκοπό αυτό θα δημιουργηθούν δίκτυα ανά επαρχία/ες και η στήριξη των σχολείων θα προσφερθεί μέσω κυρίως συναντήσεων για ενημέρωση, αναστοχασμό και επιμόρφωση γύρω από σχετικά θέματα. Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

(ii) Σεμινάρια σε Σχολική Βάση

Η διεξαγωγή γίνεται κατά τον χρόνο λειτουργίας των σχολείων και οι δηλώσεις των σχολείων γίνονται στη βάση οδηγιών στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

(iii) Προαιρετικά Σεμινάρια Επιμόρφωσης κατά τη διάρκεια της χρονιάς

Τα σεμινάρια αυτά προσβλέπουν και αποσκοπούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην προσωπική και επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών. Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

(iv) Επιμορφωτικές Ημερίδες και Συνέδρια

Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας σχολικής χρονιάς θα ανακοινωθούν επιπλέον ημερίδες ή συνέδρια με θεματική σχετική με τη βία και παραβατικότητα στην εκπαίδευση.

(v) Σεμινάρια για Γονείς

Η διεξαγωγή των σεμιναρίων γίνεται κυρίως σε απογευματινό χρόνο και μετά από συνεννόηση με τη σχολική μονάδα. Μια από τις βασικές προϋποθέσεις επιτυχούς υλοποίησης των Σεμιναρίων για Γονείς, είναι αυτά να ανταποκρίνονται άμεσα στις ανάγκες της σχολικής μονάδας και να συνδυάζουν με επιτυχία τη θεωρία με την πράξη. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην Εγκύκλιο που θα αναρτηθεί σύντομα.

Για περαιτέρω πληροφορίες απευθύνεστε στο ΠΑ.ΒΙ.Σ στην ηλεκτρονική διεύθυνση pavis@cyearn.pi.ac.cy. Τα στοιχεία επικοινωνίας των λειτουργών του ΠΑ.ΒΙ.Σ. είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΠΑ.ΒΙ.Σ, http://www.moec.gov.cy/paratiritirio_via/.



Δρ Σοφία Ιωάννου Γεωργίου

Αναπλ. Διευθύντρια
Δημοτικής Εκπαίδευσης



Δρ Κυπριανός Δ. Λούης

Διευθυντής
Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης



Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου

Διευθύντρια
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου